

Nuorten aikuisten elämäntyytyväisyyden osatekijät hyvinvoinnin eri tasoilla

VALDEMAR KALLUNKI & OLLI LEHTONEN

Johdanto

Yhteiskunnan muutokset heijastuvat nuorten aikuisten elämänlaatua kuvaavaan subjektiiviseen hyvinvointiin (Diener 1984). Subjektiivinen hyvinvointi tarkoittaa henkilön moniulotteista arviota omasta elämästään, ja siihen liittyvään tutkimuskenttään ovat kuuluneet onnellisuus ja elämäntyytyväisyys. Aiemmassa tutkimuksessa nuorten elämänlaadun objektiivisiksi riskitekijöiksi on havaittu alhainen koulutus ja työttömyys (Vaarama & al. 2010, 141), joista erityisesti jälkimmäinen liittyy vaihteleviin taloudellisiin suhdanteisiin. Viime vuosina hyvinvointitutkimuksissa on myös havaittu nuorten hyvinvoinnin kaksinapaistuminen eli ääripäiden korostuminen, jossa ”menestyjät” ja ”syrjäytyjät” etäännyvät toisistaan (Myllyniemi 2007; Järvinen & Jahnukainen 2008). Suomalaisnuorten elämänlaatu on lisäksi heikentynyt henkiseen hyvinvointiin liittyvän terveyden osalta (Seppälä & Häkkinen 2010; Helakorpi & al. 2010). Korkea nuorisotyöttömyys on lisännyt pelkoa kasvavasta syrjäytymisestä, koska työllistyminen on keskeinen osa nuorten aikuisten elämää ja tärkeää taloudelliselle itsenäistymiselle, yhteiskunnallisen aseman rakentumiselle, identiteetille ja sosiaaliseen osallistumiselle (Hammer 2003).

Hyvinvoinnin polarisaatioon liittyvä uhkakuva korostaa tarvetta tarkastella nuorten hyvinvoinnin subjektiivista rakentumista sekä pahoinvointien että hyvinvointien ryhmissä. Laajasta tutkimuksesta huolimatta subjektiivisen hyvinvoinnin eri tasoihin vaikuttavien tekijöiden tarkas-

telu ei ole saanut juurikaan aiempaa huomiota (Binder & Coad 2011, 276) eivätkä myöskään nuoret kohderyhmänä ole herättäneet vastaavaa kiinnostusta kuin aikuiset (Kauppinen & Karvonen 2008, 78; Proctor & al. 2009). Tässä tutkimuksessa paneudumme nuorten aikuisten hyvinvoinnin polarisaation kokemukselliseen puoleen tarkastelemalla seitsemän elämänalueen yhteyttä nuorten aikuisten elämäntyytyväisyyteen Kymenlaaksossa. Tutkimme, miten nuorten aikuisten tyytyväisyys elintason, terveyteen, suoriutumiseen, ihmissuhteisiin, turvallisuuteen, yhteisöllisyyteen ja tulevaisuuteen ovat yhteydessä heidän elämäntyytyväisyyteensä subjektiivisen hyvinvoinnin eri tasoilla ja erikseen pahoinvoinnin ja hyvinvoinnin ryhmissä. Keskitämme artikkelissa yksilön subjektiivisiin kokemuksiin, koska niiden avulla nuorten aikuisten hyvinvoinnin polarisaatiota voidaan lähestyä objektiivista näkökulmaa laaja-alaisemmin. Lisäksi kokemuksellinen näkökulma tarjoaa objektiivisia hyvinvointitutkimuksia kansalaislähtöisemmän ja yksilön elämää kokonaisvaltaisemmin käsittelevän lähestymistavan (vrt. Rimpelä & al. 2006, 74). Tutkimusalueemme edustaa voimakkaan rakennemuutoksen aluetta, jossa syrjäytymistä kuvaava syrjässäoloriski on Päijät-Hämeen jälkeen maamme toiseksi korkein (Myrskylä 2011, 85).

Tutkimuksen toteutus – lähestymistapa, mittaaminen ja aineisto

Subjektiivinen hyvinvointi

Kysymykseen, mikä vaikuttaa subjektiiviseen hyvinvointiin, ei ole olemassa yksinkertaista vastausta (Diener & al. 1999, 294). Usein subjektiivista hyvinvointia on selitetty resurssiteoriaan

Kiitämme Tekesiä tutkimushankkeen rahoittajana ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulua hankkeen hallinnoijana.

liittyvällä sosioekonomisella taustalla ja yksilön persoonallisuudella (Diener & al. 1999). Resurssteoriassa oletuksena on, että ihmisen hyvinvointi muodostuu käytettävissä olevista resursseista, kuten rahasta, osaamisesta tai terveydestä. Teoria on saanut empiiristä tukea, sillä Harry Triandis (2000, 21) on esittänyt, että sosiaalisilla ja taloudellisilla olosuhdetekijöillä olisi eniten vaikutusta hyvinvoinnin kokemiseen. Alhaisen tulojen, rajoittuneen resurssien hallinnan ja köyhyyden on myös todettu alentavan mahdollisuuksia toteuttaa itseään elämässä ja sen myötä alentavan subjektiivista hyvinvointia (Fahey & al. 2005, 41; Layard 2005, 30–31; Luhmann & al. 2011). Samoin alhainen ammatillinen asema ja huonot asumisolosuhteet ovat alentaneet koettua subjektiivista hyvinvointia (Cummins 2000; Radcliff 2001; Diener & Biswas-Diener 2002). Myös terveys (Langeveld & al. 1999) ja oman tavoitetason saavuttaminen suoriutumisessa (Gilman & Ashby 2003) ovat olleet merkittäviä nuorten elämäntyytyväisyyttä tukevia tekijöitä.

Suomessa Sakari Kainulaisen (1998, 140) havaintojen perusteella terveydentila ja toimeentulon taso olivat kaksi vahvimmin elämäntyytyväisyyttä selittävää resurssia. Nuoria aikuisia koskevassa väitöksessä elämäntyytyväisyys liittyi voimakkaimmin parisuhteeseen, työtä koskeviin tekijöihin, tupakointia ja alkoholia koskeviin elämäntapoihin sekä tulevaisuuden kokemiseen (Martikainen 2006). Persoonallisista tekijöistä subjektiiviseen hyvinvointiin on yhdistetty erityisesti sosiaalisuus, neuroottisuus ja tunnollisuus. Sosiaalisuus vaikuttaa hyvinvointiin, koska se on yhdessä positiivisiin tunteisiin ja niihin reagoimiseen (Larsen & Eid 2008). Sosiaalisuus ilmaisee luottamusta ja riippuvuutta sosiaalisista verkostoista. Kristina DeNeve ja Harris Cooper (1998) osoittivat, että sosiaalisuus ja neuroottisuus selittävät eniten onnellisuutta, ja neuroottisuus ja tunnollisuus elämän tyytyväisyyttä. Kai Torvi ja Pentti Kiljunen (2005, 59) toteavat tutkimuksessaan, että hyvinvointi muodostuu hyvistä sosiaalisista suhteista ja emotionaalisista tunteista, joista tärkeimpiä olivat suhteet perheeseen, ystäviin ja yleisesti muihin ihmisiin sekä rakkaus. Eräät tutkijat pitävät sosiaalisia suhteita välttämättöminä korkealle subjektiiviselle hyvinvoinnille (Baumeister & Leary 1995). Niiden ajatellaan edistävän hyvinvointia vaikuttamalla henkilön tunteisiin, kognitioihin ja käyttäytymiseen (Cohen & al. 2000).

Subjektiivisen hyvinvoinnin eli elämäntyytyväisyyden mittaaminen

Käsitteellistämme tässä artikkelissa nuorten aikuisten subjektiivisen hyvinvoinnin kognitiivista osa-aluetta elämäntyytyväisyyden käsitteellä (Diener & al. 1985). Tätä kysyttiin vastaajilta seuraavalla kysymyksellä: ”ottaen huomioon elämäntilanteesi ja olosuhteesi, kuinka tyytyväinen olet elämääsi kokonaisuutena”. Elämäntyytyväisyyttä selitämme Robert Cummins (1996) PWI-indeksillä, joka koostuu seitsemästä ulottuvuudesta: elintaso, terveys, suoriutuminen, ihmissuhteet, tulevaisuuden usko, turvallisuus ja yhteisöllisyys. Kysymysten vastausasteikot olivat indeksin mukaisesti 0 = täysin tyytymätön – 10 = täysin tyytyväinen. Nimitämme näitä ulottuvuuksia elämäntyytyväisyyden osatekijöiksi. PWI-indeksissä on yhdistetty eri tutkimuksista löydetty 173 aihiota seitsemään keskeimpään osatekijään (Cummins 1996), jotka selittävät yleensä 30–60 prosenttia elämäntyytyväisyydestä (Cummins 2006). Eri maissa testatun indeksin hyödyntämisen etuna on merkittävimpien elämäntyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden mukaan saaminen (mt.), mikä parantaa sen mallintamisen luotettavuutta. Kysyimme nuorten aikuisten tyytyväisyyttä osatekijöihin seuraavasti: ”kuinka tyytyväinen olet

- asioihin, joita omistat, kuten rahan määrään, tavaroihisi tai muuhun omaisuuteen
- terveyteesi
- suoriutumiseesi asioissa, joissa haluat olla hyvä
- siihen kuinka tulet toimeen tuntemiesi ihmisten kanssa
- turvallisuuden tunteeseesi
- kodin ulkopuolisiin ryhmiin, joiden toivot välittävän sinusta
- siihen mitä oletat sinulle tapahtuvan tulevaisuudessa”.

Vastausasteikkona näissä kysymyksissä käytimme samaa asteikkoa kuin kysyttäessä elämäntyytyväisyyttä. Kysymysten muotoiluun vaikutti osaltaan kyselyn toteuttaminen samaan aikaan Venäjällä vertailututkimuksena.

Cummins (1996) tarkastelussa elintason osatekijä on yhdistetty useimmiten elintasoon, asumiseen, koulutukseen ja pääasialliseen toimintaan. Siten elintaso käsittelee materiaalisia resursseja, jotka ovat tärkeitä elämäntyytyväisyyteen vaikuttavia tekijöitä (Argyle 1999; Abbott & Sapsford 2006). Terveyttä kuvaava osatekijä yhdistyi Cumminsilla pääosin koettuun tervey-

teen, joka on tärkeä kyvykkyyden indikaattori. Suoriutumista kuvaava osatekijä puolestaan liittyi useimmiten menestymiseen koulussa tai työssä. Hyvä suoriutuminen on ehto elämän tyytyväisyydelle, koska se vaikuttaa resurssien saavuttamiseen sekä oman potentiaalain hyödyntämiseen (Ullrich & al. 2007). Ihmissuhteet liittyivät perhe- ja kaverisuhteisiin, nuorilla aikuisilla myös parisuhteen luomiseen ja perheen perustamiseen, ja yhteisöllisyys puolestaan yleisiin sosiaalisiin suhteisiin ja koulutukseen. Ne ovat nuorelle aikuiselle tärkeitä, koska niihin kuuluu tunteellisia ja instrumentaalisia funktioita (Tindall & Wellman 2001). Vastaavasti yhteisöllisyys on tärkeää, koska yhteisö on keskeinen sosiaalisen tuen lähde (Wetterberg 2007). Turvallisuus yhdistyy Cumminsin (1996) mukaan toisaalta yleiseen turvallisuuteen, mutta myös taloudelliseen turvallisuuteen. Se on tärkeä osa yksilön itsenäisyyttä, riippumattomuutta, kompetenssia ja tasa-arvoisuutta (Cummins 1996). Mittarin viimeinen osatekijä on tulevaisuus, joka koskee nuoren odotuksia omasta tulevaisuudesta. Tulevaisuuteen myönteisesti suuntautuvat odotukset lisäävät yleensä subjektiivista hyvinvointia, ja jopa oletetun vanhuuden toimeentulon on havaittu olevan suhteessa väestön onnellisuuteen (Ervasiti & Saari 2011).

Elämäntyytyväisyyden ja sen osatekijöiden mittaaminen tapahtui vuoden 2011 helmikuussa 1 400 puhelinhaastattelulla. Kyselyn perusjoukko koostui 16–29-vuotiaista nuorista aikuisista, joiden asuinpaikkakunta sijaitsi Kymenlaaksossa. Tutkimuksen väestökisteriotanta perustui iän, sukupuolen ja kotikunnan mukaisiin kiintiöihin.

Elämäntyytyväisyyden mallintaminen

Aikaisemmissa tutkimuksissa elämäntyytyväisyyden mallintaminen on perustunut perinteiseen regressioanalyysiin (esim. Abbott & Sapsford 2006) tai logistisiin malleihin (esim. Hayo & Seifert 2003; Hayo 2007), jotka eivät huomioi elämäntyytyväisyyttä jakaumien eri kohdissa. Perinteinen lineaarinen regressiomalli välittää nuorten aikuisten hyvinvoinnissa yhden kuvan keskittyen ehdolliseen keskiarvoon. Kvantiiliregressio on sopiva menetelmä estimoimaan malleja useille ehdollisille kvantiilifunktioille (Koenker & Hallock 2001), ja siten se tarjoaa kattavammin tietoa nuorten aikuisten elämäntyytyväisyyteen vaikuttavista tekijöistä kuvaten muuttujien välisiä yhteyksiä eri osissa elämäntyytyväisyyden ja

kaumaa. Subjektiivisen hyvinvoinnin jakauman eri kohtiin vaikuttavia tekijöitä monipuolisesti koskevat tarkastelut ovat tietääksemme harvinaisia (ks. Binder & Coad 2011), eikä tiedossamme ole nuoria aikuisia koskevaa aiempaa tutkimusta. Käytämme kvantiiliregressiota mallinnettaessa nuorten aikuisten elämäntyytyväisyyttä sen osatekijöillä.

Tutkittaessa elämäntyytyväisyyden osatekijöiden yhteyttä elämäntyytyväisyyteen, keskimääräiset vaikutukset voivat ali- tai yliestimoida selittävien muuttujien yhteyden. Keskittyminen keskimääriisiin vaikutuksiin on riittämätön lähestymistapa hyvinvoinnin tutkimuksessa, koska heterogeenisessä aineistossa yksi estimoitu kulmakero ei kuvaa oikein selittävän ja selitettävän muuttujan välistä yhteyttä (Cade & Noon 2003). Roger Koenkerin ja Gilbert Bassetin (1978) kehittämä kvantiiliregressiomalli voidaan kirjoittaa seuraavasti:

$$y_{it} = x'_{it}\beta_{\theta} + u_{\theta iy}$$

siten, että $\text{Quant}_{\theta}(y_{it}|x_{it}) = x'_{it}\beta_{\theta}$ (1),

jossa y_{it} on selitettävä muuttuja elämän tyytyväisyys, x on vektori selittävistä elämäntyytyväisyyden osatekijöistä, β on vektoriä estimoiduista regressiokertoimista, ja u on vektori selittämättä jääneistä residuaaleista. Elämäntyytyväisyyttä selittävät yllä kuvatut 7 elämäntyytyväisyyden osatekijää. $\text{Quant}_{\theta}(y_{it}|x_{it})$ määrittää θ :n:stä ehdollista kvantiilia selitettävälle muuttujalle y_{it} selittävilä muuttujilla x_{it} , ja ratkaisee seuraava ongelman:

$$\min_{\beta} \frac{1}{n} \left\{ \sum_{i,t: y_{it} < x'_{it}\beta} \theta |y_{it} - x'_{it}\beta| + \sum_{i,t: y_{it} > x'_{it}\beta} (1-\theta) |y_{it} - x'_{it}\beta| \right\} =$$

$$\min_{\beta} \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \rho_{\theta}(u_{\theta i}) \quad (2),$$

jossa $\rho_{\theta}(\cdot)$, on ns. tarkastusfunktio, joka määritellään seuraavasti:

$$\rho_{\theta}(u_{\theta i}) = \begin{cases} \theta u_{\theta i} & \text{jos } u_{\theta i} \geq 0 \\ (\theta - 1) u_{\theta i} & \text{jos } u_{\theta i} < 0 \end{cases} \quad (3).$$

Yhtälö 2 ratkaistaan lineaarisella ohjelmoinnilla. Malli sovitettiin R-ohjelman Quantreg-kirjastolla.

Kvantiiliregression lisäksi mallinamme artikkelissa nuorten aikuisten hyvinvointia elämäntyytyväisyyden osatekijöiden määrittämissä ryhmissä. Ryhmittelyanalyysin suoritamme k-keskiarvo ryhmittelyllä. Tutkimalla elämäntyytyväi-

syiden osatekijöiden muodostamia ryhmiä, täydennämme kuvaa nuorten aikuisten elämäntyytyväisyydestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä rakennemuutosalueella. Muodostuneissa ryhmissä mallinsimme elämäntyytyväisyyttä yleistetyllä additiivisella mallilla, joka on tavanomaisia parametrisia malleja joustavampi kuvaamaan erilaisia monimutkaisia riippuvuuksia aineistoissa (ks. Wood 2006). Esimerkiksi verrattuna lineaariseen kvantiiliregressioon additiivinen malli kykenee paljastamaan selitettävän ja selittävien muuttujien välisiä epälineaarisia yhteyksiä, vähentämään ”keskiarvoistavaa” vaikutusta sekä kuvaamaan yhteyksiä epämonotonisesti. Nämä ominaisuudet voivat tuottaa lineaariseen malliin verrattuna lisäinformaatiota tutkittavasta ilmiöstä. Aikaisemmassa tutkimuksessa on esimerkiksi raportoitu, että koulutus yhdistyy elämäntyytyväisyyteen positiivisesti alimmilla ja negatiivisesti ylimmillä hyvinvoinnin tasoilla (Binder & Coad 2011), mikä tukee epälineaarisen lähestymistavan tarvetta tarkasteltaessa hyvinvoinnin ääripäiden tilannetta.

Yleistetty additiivinen malli (*generalized additive model*, GAM) on semi-parametrinen laajennus yleistetystä lineaarisesta mallista (*generalized linear model*, GLM) (Hastie & Tibshirani 1990). Yleistetyssä additiivisessa mallissa selitettävän muuttujien ja selitettävän muuttujan välistä yhteyttä mallinnetaan tasoittavilla funktioilla, jotka estimoivat parametrittoman käyräviivaisen sovituksen selitettävän muuttujan ja selitettävän muuttujan välille. Mallia sanotaan additiiviseksi, koska mallin muuttujien yksittäiset vaikutukset lisätään toisiinsa. Additiivisten mallien vahvuudet liittyvät niiden kykyyn mallintaa epälineaari-

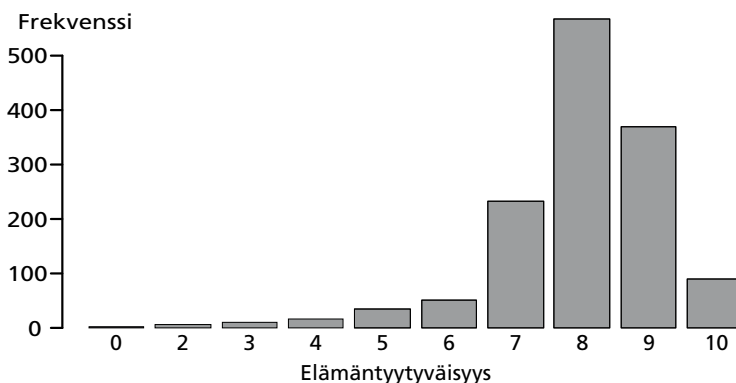
sia ja epämonotonisia yhteyksiä selittävän ja selitettävän muuttujan välillä. Käyttämämme yleistetty additiivinen malli määritellään seuraavasti:

$$y = \beta_0 + \sum_{j=1}^7 f_j(X_j) \quad (4),$$

missä y kuvaa yksittäisen vastaajan kokonaishyvinvointia ja termit f_1, \dots, f_7 ovat selittävien hyvinvoinnin ulottuvuuksien x_1, \dots, x_7 ns. tasoitettuja funktioita. Selittävät muuttujat ovat edellä esitellyt elämäntyytyväisyyden osatekijät. Vaikka additiivisessa mallissa ei verrattuna lineaariseen kvantiiliregressioon estimoida kiinteitä regressioker-toimia, se on kuitenkin tulkinnallinen menetelmä, koska sovittavat funktiot f_j kuvataan niin, että kuvista voidaan tarkastella yksittäisen selitettävän muuttujan vaikutusta elämäntyytyväisyyteen. Malli sovitetiin R-ohjelman *mgcv*-kirjastolla.

Nuorten aikuisten elämäntyytyväisyys Kymenlaaksossa

Yleisesti ottaen nuoret aikuiset voivat Kymenlaaksossa hyvin. Nuorista aikuisista 26,9 prosenttia kuvasi hyvinvointiaan arvolla 9 ja 41,3 prosenttia arvolla 8 asteikolla 0–10. Täysin tyytyväisiä omaan elämäänsä on 6,5 prosenttia nuorista aikuisista. Koetun hyvinvoinnin polarisaatio ei ole voimakasta, sillä tyytymättömien ääripäätä edustaa pieni vähemmistö. Vastaajista 3,6 prosenttia kuvasi tyytyväisyyttään elämäänsä arvolla 6 tai sitä pienemmällä arvolla. Alueella subjektiivinen hyvinvointi on elämäntyytyväisyydellä mitattuna keskimäärin 8,0 (kuvio 1). Nuorten aikuisten ikäryhmässä, 17–34 -vuotiaat, elä-

Kuvio 1. Pylväskuvio nuorten aikuisten elämäntyytyväisyydestä Kymenlaaksossa

mäntyytyväisyyden keskiarvo on Suomessa 8,34 (Anderson & al. 2009). Verrattaessa Kymenlaakson keskiarvoa tähän lukuun, todetaan elämäntyytyväisyyden olevan alueella muuta maata alhaisempaa (yksisuuntainen t-testi: $t = -10,636$, $df = 1369$, p -arvo $<0,001$). Tämä voi olla yhteydessä alueen voimakkaaseen rakennemuutokseen ja nuorten työllistymisvaikeuksiin. Esimerkiksi metsäteollisuuden heikkenemisen myötä perinteiset työllistymispolut ammatillisesta koulutuksesta työelämään ovat hävinneet. Maakunta kuuluu pitkäaikaistyöttömyydellä tarkasteltuna maan vaikeimpiin alueisiin (Tiainen 2011). Kymenlaaksossa nuorten aikuisten nuorisotyöttömyys on hyvin korkeaa, sillä 18–24-vuotiaasta työvoimasta oli vuonna 2010 työttömänä 18,1 prosenttia. Luku on selvästi koko maan keskiarvoa (13,0 %) korkeampi. (Sotkanet 2012.)

Elämäntyytyväisyyttä selittävät osatekijät prosenttipisteissä

Kvantiiliregressiomallissa tulevaisuudenusko oli sekä kokonaisuutena vahvin että alemmissa prosenttipisteissä voimakkain nuorten aikuisten elämäntyytyväisyyteen yhdistynyt osatekijä (taulukko 1). Sen merkittävyys subjektiiviseen hyvinvointiin sopii hyvin sekä nuorten aikuisten elämänvaiheeseen että rakennemuutosalueen tilanteeseen ja korostaa sen merkitystä subjektiivisen hyvinvoinnin polarisaation torjumisessa erityisesti pahoinvoinnin ääripäässä. Ikävaiheen näkökulmasta tuloksessa on kyse tulevaisuuden suunnitelmien ja omiin odotuksiin liittyvän pärjäämisen tärkeydestä nuoren aikuisen elämäntyytyväisyydessä. Kohdealueen näkökulmasta kyse on tulevaisuudenuskon katoamisesta esimerkiksi työt-

tömyyden kautta rakennemuutosalueen pahoinvoivilla nuorilla. Tulevaisuuden uskon heijastusvaikutukset voivat olla nuorten elämän kannalta laaja-alaisia, sillä se sijoittuu lähelle toivoa, jonka on aiemmin havaittu selittävän nuorten elämäntyytyväisyyttä ja olevan yhteydessä sekä fyysisen että psyykkisen suoriutumisen osa-alueisiin (O’Sullivan 2011; Gilman & al. 2006). Tulosta voidaan tulkita myös optimistisuuden kautta: Michael Scheierin ja Charles Carverin (1985) mukaan myönteiset odotukset ja suhtautuminen omaa elämäänsä koskeviin tavoitteisiin lisäävät halua saavuttaa asetetut tavoitteet, jolloin ihminen on valmis ponnistelemaan päämääränsä hyväksi. Pahoinvoinnin ääripäässä tulisi siten kiinnittää huomiota yksilöllisten päämäärien ja myönteisten tulevaisuudenodotusten vahvistamiseen.

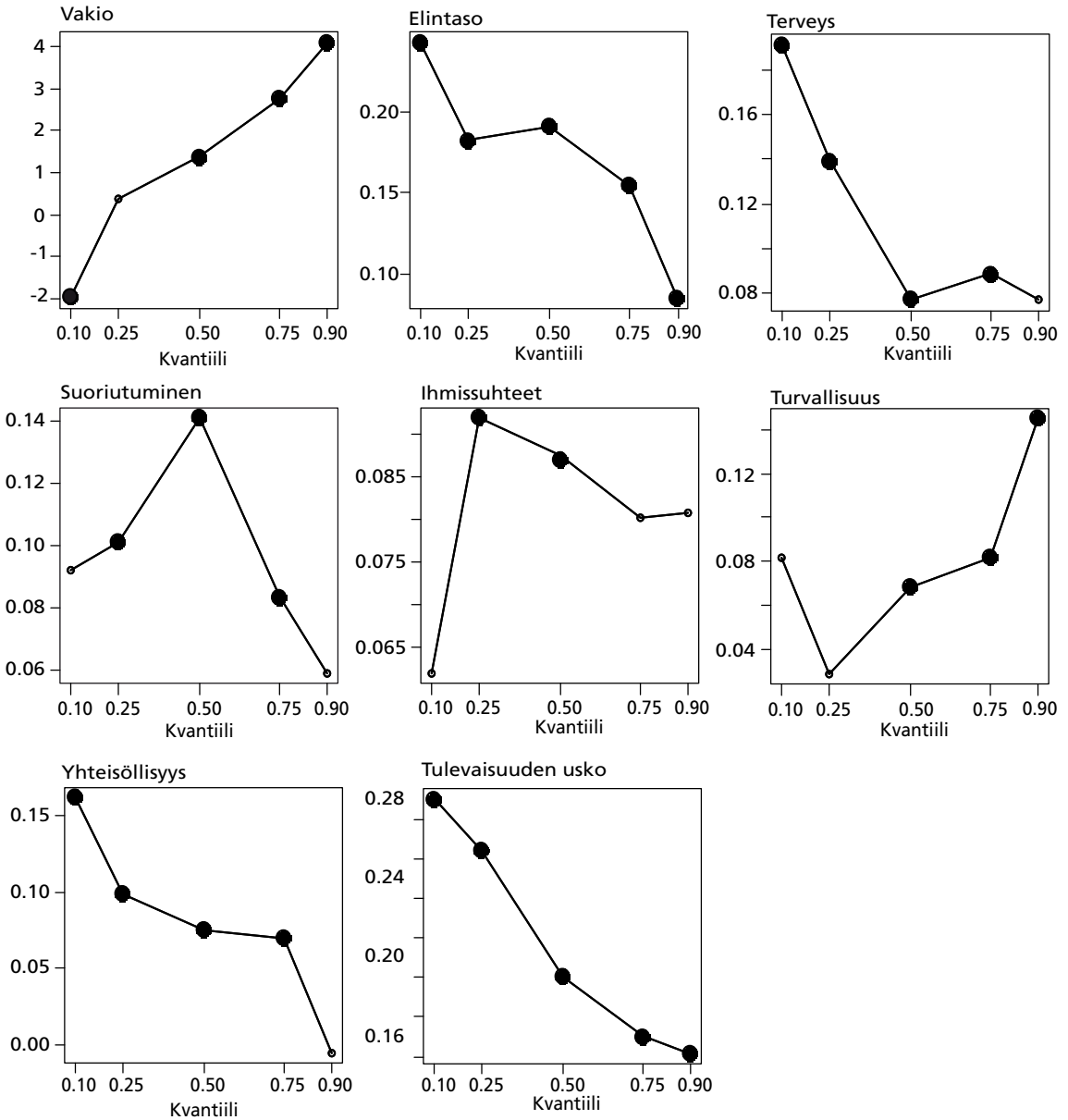
Elintason vaikutuksen heikkeneminen siirryttäessä pahoinvoivista hyvinvoiviin (taulukko 1; kuvio 2) oli linjassa aiempien tutkimustulosten kanssa (Cummins 2000, 153; Cummins 2010, 7; Binder & Coad 2011, 285). Kyse ei ole vain alimmasta prosenttipisteestä lähtien laskevasta elintason vaikutuksesta, sillä suomalaisen yhteiskunnan korkea keskimääräinen elintaso vaikuttaa osaltaan siihen, että osa muista elämäntyytyväisyyden osatekijöistä oli elintaso merkittävämpiä selittäjiä myös alimmassa prosenttipisteessä. Kun materialistiset perustarpeet tyydytyvät, elämäntyytyväisyyteen yhdistyivät enemmän muut tekijät, mikä osoittaa elintason tärkeäksi resurssiksi subjektiivisessa hyvinvoinnissa, kuten resurssiteoriassa on esitetty (Diener & Biswas-Diener 2002). Vaikka Richard Easterlinin (1974) paradoksin haastaneiden tutkimustulosten mukaan yleisen elintason koheneminen näyt-

*Taulukko 1. Kvantiiliregressiomallin tulokset selitettäessä nuorten aikuisten hyvinvointia. Merkitsevyystasot: *** <0,001, ** <0,01, * <0,05*

Muuttuja	10 % kvantiili	25 % kvantiili	50 % kvantiili	75 % kvantiili	90 % kvantiili	PNS
Elintaso	0,242 ***	0,182 ***	0,191 ***	0,154 ***	0,085 **	0,191 ***
Terveys	0,191 ***	0,139 ***	0,077 ***	0,089 ***	0,077 **	0,130 ***
Suoriutuminen	0,091	0,101 **	0,141 ***	0,083 *	0,059	0,077 ***
Ihmiset	0,061	0,091 *	0,087 *	0,080 *	0,081	0,074 ***
Turvallisuus	0,081	0,028	0,068 *	0,082 **	0,145 ***	0,090 ***
Yhteisöllisyys	0,161 *	0,098 **	0,075 *	0,070 *	-0,004	0,075 ***
Tulevaisuus	0,290 ***	0,264 ***	0,200 ***	0,170 ***	0,161 ***	0,207 ***
Vakio	-1,978 **	0,369	1,394 ***	2,745 ***	4,093 ***	1,243 ***

tää useimmissa maissa nostavan väestön subjektiivista hyvinvointia (Hagerty & Veenhoven 2003; Sacks & al. 2010; vrt. Moio & al. 2008, 26), erityisesti pahoinvoiviin nuoriin aikuisiin kohdennettu elintason nostaminen, joka voi tapahtua joko työllisyyden tai taloudellisen tuen kautta, on regressiokertoimien perusteella tehokas keino elämäntyytyväisyyden parantamiseksi. Toisen tärke-

än resurssin, terveyden, yhteys elämäntyytyväisyyteen heikkenee ylemmissä prosenttipisteissä, mikä korostaa resurssin tärkeyttä huono-osaisille ja merkitystä polarisaation torjunnassa (taulukko 1; kuvio 2). Havainto noudattaa aikaisempia tutkimuksia, joissa huono terveys on yksi pääsyy alhaiseen elämäntyytyväisyyteen (Torvi & Kiljunen 2005; Kainulainen 1998; Binder & Coad 2011).

Kuvio 2. Kvantiiliregression tulokset. Vahvennettu tumma piste kuvaa regressiokertoimen merkitsevyyttä 5 prosentin merkitsevyydellä

Edellä mainittuja selvästi heikompia elämäntyytyväisyyteen yhdistyviä tekijöitä olivat yhteisöllisyys, ihmissuhteet, turvallisuus ja suoriutuminen. Yhteisöllisyys oli viimeinen osatekijä, jonka yhteys korostui alimmissa prosenttipisteissä (taulukko 1, kuvio 2). Yhteisöllisyyden yhteys subjektiiviseen hyvinvointiin on todennettu useissa aiemmissa tutkimuksissa (Davidson & Cotter 1991; Pretty & al. 1996; Prezza & Constantini 1998), mutta tämän tarkastelun tuloksessa oli uutta vaikutuksen korostuminen alimmissa prosenttipisteissä ja häviäminen kokonaan ylimässä prosenttipisteessä. Herkkyyys yhteisölliselle ulossulkemiselle korostuu siis pahoinvoinnin ääripäässä. Sen sijaan tyytyväisyys turvallisuuteen yhdistyy elämäntyytyväisyyteen toisin päin, sillä turvallisuudella on yhteys elämäntyytyväisyyteen vain kolmessa ylimässä prosenttipisteessä ja merkitys korostuu ylimässä prosenttipisteessä (taulukko 1; kuvio 2). Siten turvallisuuden merkitys on väistyvä muun pahoinvoinnin vallitessa ja korostuva hyvinvoivilla nuorilla aikuisilla. Siinä missä yhteisöllisyys toimii osatekijöistä selkeimmin lähinnä pahoinvoiviin kohdistuvana polarisaation torjuna, turvallisuus näytetään vain ylimpiä tasoja tukevana hyvinvoinnin osatekijänä.

Suoriutumisen ja ihmissuhteiden regressiokertoimet poikkesivat muista, koska kyseisissä osatekijöissä painottuivat lievästi keskimmäiset prosenttipisteet (taulukko 1; kuvio 2). Suoriutuminen ja sosiaaliset suhteet ovat keskeisiä koulutukseen ja työhön integroitumisen kannalta. Molemmissa muuttujissa regressiokertoimet eivät kuitenkaan olleet merkitseviä jakauman ääripäässä. Tulos on ongelmallinen erityisesti alimman prosenttipisteen osalta. Huomionarvoista on myös molempien osatekijöiden kokonaisvaikutuksen heikkous (taulukko 1). Nämä havainnot korostavat muiden kuin sosiaalisten suhteiden

ja suoriutumisen merkitystä elämäntyytyväisyyden tavoittelussa erityisesti pahoinvoivilla nuorilla, joilla tehokkaimpia reittejä vahvistaa elämäntyytyväisyyttä olivat tulevaisuuden usko, elintaso, terveys ja yhteisöllisyys. Muiden tekijöiden merkittävyys voi osaltaan eriyttää pahoinvoivien nuorten aikuisten kokemusta suoriutumista koskevista yhteiskunnallisista tavoitteista.

Elämäntyytyväisyyttä selittävät osatekijät pahoinvoivien ja hyvinvoivien ryhmissä

Täydentääksemme kuvaa nuorten aikuisten elämäntyytyväisyydestä ja siihen vaikuttavista osatekijöistä luokittelimme vastaajat k-keskiarvo ryhmittelyanalyysillä kolmeen ryhmään. Nämä ryhmät erosivat toisistaan varianssianalyysin perusteella kaikissa muissa elämäntyytyväisyyden osatekijöissä paitsi elintasossa (liite: kuvio 5). Tavoitteena ryhmittelyssä oli pitää ryhmien lukumäärä mahdollisimman pienenä kuitenkin siten, että ryhmien välille muodostuisi selviä tulkinnallisia eroja.

Ensimmäisessä ryhmässä elämäntyytyväisyys ja sen osatekijät ovat elintaso lukuun ottamatta muita ryhmiä alhaisemmat (taulukko 2). Nimitämme ryhmää pahoinvoivien ryhmäksi. Verrattuna kvanttiiregressiomallilla mallinnettuihin prosenttipisteiden muodostamiin ryhmiin, tähän ryhmään kuuluvat nuoret aikuiset ovat haastava ryhmä, koska pahoinvointi on elämäntyytyväisyyden osatekijöiden perusteella laaja-alaista ja heillä on useita riskitekijöitä yhteiskunnasta syrjäytymiselle. Siksi ryhmää koskevia tuloksia voidaan hyödyntää nuorilla aikuisilla, joilla tunnustetaan laaja-alaista tyytymättömyyttä useaa elämäntyytyväisyyden osatekijää kohtaan. Ryhmään kuuluu yhteensä 88 nuorta aikuista, mikä on noin 6,4 prosenttia koko aineistosta. Ryhmässä on merkitsevällä tasolla enemmän työttömiä, sairaita, haitallisempaa alkoholin käyttöä,

Taulukko 2. Tunnuslukuja ryhmien elämäntyytyväisyydestä. Varianssianalyysin perusteella ryhmät eroavat toisistaan (F-testi 260,4, p-arvo <0,001)

Ryhmä	N	Keskiarvo	Keskiahajonta	Keskivirhe	Luottamusväli elämäntyytyväisyyden keskiarvolle	
					Ala	Ylä
"Pahoinvoivat"	88	6,30	1,736	0,185	5,93	6,66
"Hyvinvoivat"	826	8,47	0,875	0,030	8,41	8,53
"Väliryhmä"	456	7,41	1,221	0,057	7,30	7,52
Yhteensä	1 370	7,98	1,259	0,034	7,91	8,04

Taulukko 3. Taustamuuttujia hyvinvointiryhmistä

Muuttuja	"Pahoinvoivat"	"Hyvinvoivat"	"Väliryhmä"	khii2/F	p-arvo
Miehiä (%)	57,8	48,2	53,4	5,110	0,078
Työttömiä (%)	14,4	4,0	10,2	26,925	< 0,001
Opiskelijoita (%)	44,4	37,8	42,9	4,088	0,129
Lapsettomia (%)	95,6	84,4	85,9	8,905	0,012
Ammattikoulu (%)	40,0	33,0	37,7	3,878	0,144
Alkoholin kulutus (AUDIT-C), keskiarvo	8,6	7,9	8,4	7,617	0,001
Sairaus tai vamma (%)	21,6	7,2	15,9	33,584	<0,001
Kokeillut huumeita (%)	31,8	13,2	23,5	33,677	<0,001

huumeita kokeilleita ja lapsettomia, mutta myös miesten, ammattikoulun suorittaneiden ja opiskelijoiden osuus on jossakin määrin kohonnut (taulukko 3).

Vastakohtana ensimmäiselle ryhmälle, toiseen ryhmään kuuluvien vastaajien elämäntyytyväisyys sekä sen osatekijöihin on keskimäärin kaikista ryhmistä korkeinta (taulukko 2). Nimitämme tätä ryhmää ”hyvinvoivien” ryhmäksi, koska heidän elämäntyytyväisyytensä on korkeaa usealla osatekijällä. Lisäksi elämäntyytyväisyys on selvästi aineistosta laskettua alueen keskiarvoa korkeampi. Ryhmään kuuluu valtaosa eli 60,3 prosenttia vastaajista. Kolmas ryhmä sijoittuu elämäntyytyväisyydessä näiden kahden ryhmän väliin (taulukko 2). Ryhmässä, lukuun ottamatta elintaso, vastaajat ovat keskimäärin tyytymättömämpiä kuin toisen ryhmän nuoret aikuiset, mutta tyytyväisempiä kuin ensimmäiseen ryhmään kuuluvat nuoret aikuiset (liite: kuvio 5). Tyytyväisyys elintasaan on tässä ryhmässä keskimäärin alhaisin, mutta elämäntyytyväisyys on korkeampi kuin ensimmäisessä ryhmässä (liite, kuvio 5). Ryhmään kuuluu kolmannes (33,3 %) vastaajista.

Valitsimme muodostuneista ryhmistä tarkempaan tarkasteluun yleistetyllä additiivisella mallilla hyvinvoivien ja pahoinvoivien ryhmät. Yleistetyssä additiivisessa mallissa subjektiivista hyvinvointia selittävien muuttujien tilastollinen merkitsevyys nähdään mallin efektiivisistä vapausasteista (taulukko 4). Efektiivinen vapausaste kuvaa myös selittävän ja selitettävän muuttujan välistä riippuvuussuhteen luonnetta. Jos vapausaste on yksi, riippuvuussuhde selitettävän ja selitettävän muuttujan välillä on suoraviivainen. Vastaavasti mitä suurempia arvoja efektiivinen vapausaste saa, sitä käyräviivaisempi riippuvuus-

suhde muuttujien välillä on. Vapausasteiden perusteella pahoinvoivien ryhmässä tilastollisesti merkitsevistä elämäntyytyväisyyden osatekijöistä ainoastaan tulevaisuuden usko on suoraviivaisessa yhteydessä elämäntyytyväisyyteen (taulukko 4). Hyvinvoivien ryhmässä tulevaisuuden uskon lisäksi lineaarisessa yhteydessä elämäntyytyväisyyteen on elintaso. Vapausasteiden perusteella additiivinen malli tuottaa lineaarisesta mallista poikkeavaa informaatiota elämäntyytyväisyyteen vaikuttavista osatekijöistä. Molemmissa ryhmissä additiivisten mallien selitysaste on myös korkeampi kuin vastaavien lineaaristen mallien seli-

Taulukko 4. Elämäntyytyväisyyden selittäminen hyvinvoivien ja pahoinvoivien ryhmässä

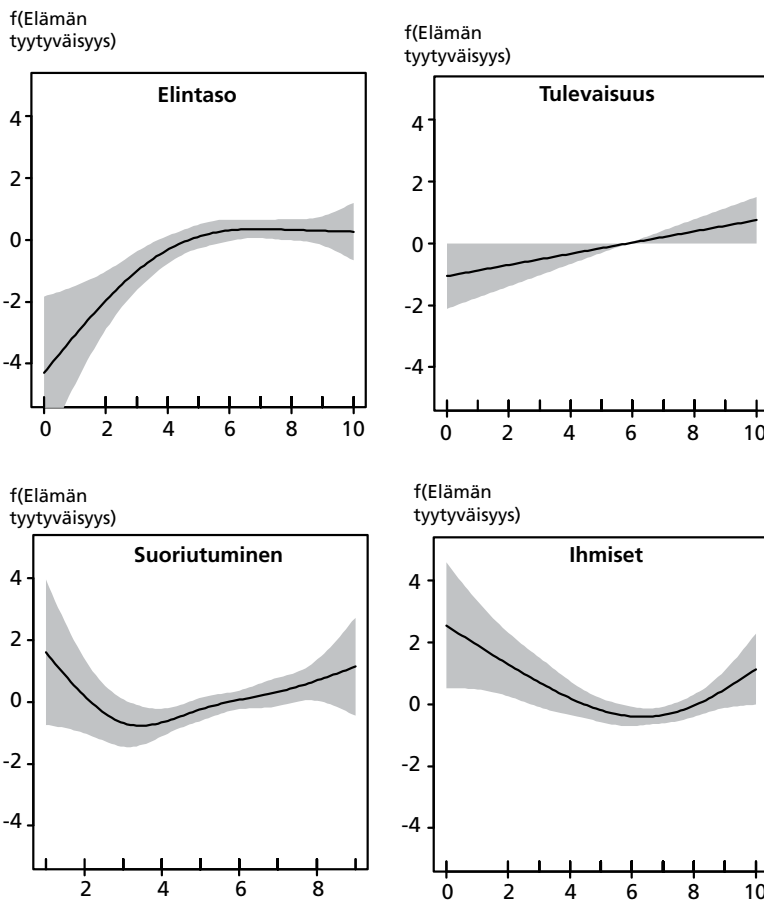
Muuttuja	Efektiiviset vapausasteet	F	p-arvo
Pahoinvointi			
Elintaso	2,727	5,365	0,001
Terveys	1,885	2,243	0,105
Suoriutuminen	3,454	3,112	0,021
Ihmiset	2,635	3,420	0,019
Turvallisuus	1,866	1,351	0,266
Yhteisöllisyys	1,000	2,478	0,119
Tulevaisuus	1,000	3,999	0,049
Hyvinvointi			
Elintaso	1,000	39,272	<0,001
Terveys	1,935	6,894	<0,001
Suoriutuminen	3,601	6,539	<0,001
Ihmiset	1,313	0,917	0,378
Turvallisuus	1,756	1,984	0,134
Yhteisöllisyys	3,651	2,411	0,049
Tulevaisuus	1,000	54,655	<0,001

tysasteet. Erityisesti pahoinvoivien ryhmässä selitysaste parantuu, sillä se nousee lineaarisen mallin 26 prosentista additiivisen mallin 42 prosenttiin. Vastaavat selitysasteet hyvinvoivien ryhmässä ovat lineaariselle mallille 20 ja additiiviselle mallille 23 prosenttia.

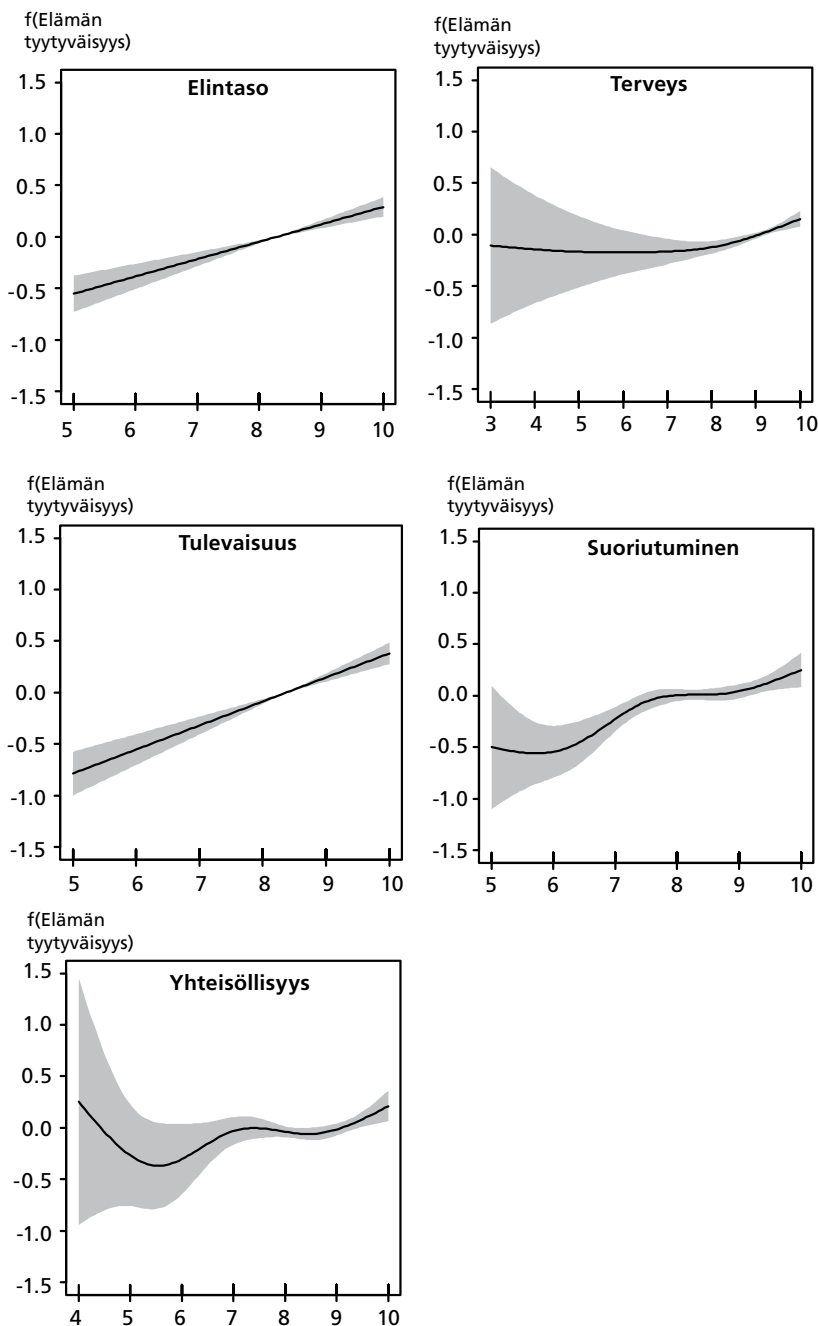
Tarkemmat tulkinnat elämäntyytyväisyyden osatekijöiden vaikutuksesta elämäntyytyväisyyteen tehdään sovitetujen käyrien visuaalisesta tulkinnasta. Nämä käyrät on koottu kuvioon 3, jossa pystyakselien arvot kohdassa nolla tarkoittavat nuorten aikuisten koetun elämäntyytyväisyyden keskiarvoa. Sovitetusta käyrästä vaaka-akselilta luetaan selittävien osatekijöiden vaikutus koettuun elämäntyytyväisyyteen. Laskeva käyrä kuvaa muuttujan negatiivista vaikutusta ja nouseva käyrä puolestaan positiivista vaikutusta koettuun hyvinvointiin. Käyrien kuvitelluista tangenttien kulmakertoimista voidaan päätel-

lä se, miten voimakkaasti osatekijät vaikuttavat elämäntyytyväisyyteen.

Vertaamalla kuvioita 3 ja 4 toisiinsa nähdään, että suurimmat erot ryhmien välillä ovat elintasossa, jossa pieni parannus pahoinvoivien ryhmässä kasvattaa voimakkaasti elämäntyytyväisyyttä. Tämä korostaa elintason merkitystä erityisesti pahoinvoinnin marginaalissa. Hyvinvoivien ryhmässä elintason yhteys koettuun hyvinvointiin on lineaarinen (kuvio 4, taulukko 4). Toinen ero ryhmien välillä on terveydessä, sillä hyvinvoivien ryhmässä terveys vaikuttaa käyräviivaisesti elämäntyytyväisyyteen (kuvio 4), kun taas pahoinvoivien ryhmässä terveys ei ole merkittävä koetun hyvinvoinnin selittäjä. Elämäntyytyväisyyden osatekijöiden ollessa yleisesti korkealla tasolla (hyvinvointiryhmä) terveys alkaa vaikuttaa elämäntyytyväisyyteen vasta koetun terveyden (8-) korostuessa. Tulos liittyy toden-

Kuvio 3. Yleistetyn additiivisen mallin tulokset pahoinvoinnin ryhmässä (selitetty devianssi 51,8 %, $R^2=0,421$)

Kuvio 4. Yleistetyin additiivisen mallin tulokset hyvinvoinnin ryhmässä (selitetty devianssi 24,7 %, $R^2=0,234$)

näköisesti terveyden positiiviseen ulottuvuuteen hyvinvoivien nuorten aikuisten elämäntyytyväisyyden tuottajana esimerkiksi liikunnallisuuden, terveellisten elämäntapojen ja ulkonäköön liittyvien tekijöiden kautta. Yhdessä kvanttiliregression alimpia prosenttipisteitä koskevan havain-

non kanssa tulokset heijastavat terveyden polarisoivaa luonnetta: elämään tyytymättömien kotussa terveydessä ilmenevät puutteet heikentävät alimmissa prosenttipisteissä voimakkaasti elämäntyytyväisyyttä, kun taas hyvinvointiryhmän positiivisessa ääripäässä koettu terveys korostaa

edelleen hyvinvointia. Pahoinvoivien ääripäässä kyse on todennäköisesti myös objektiivista sairaus- tilasta, joita koskeva hoito on siten merkittävä koetun hyvinvoinnin edistäjä. Hyvinvointiryhmässä on sen sijaan edellistä enemmän kyse terveyden ja terveellisten elämäntapojen edistämisestä. Polarisaation seuraukset ovat nuoria aikuisia selvempiä myöhemmissä ikäryhmissä, jolloin myös sosiaalisen syrjäytymisen vaikutukset koettuun terveyteen tulevat esiin (ks. Kortteinen & Tuomikoski 1998). Molemmista ryhmistä tulevaisuuden usko yhdistyy elämäntyytyväisyyteen monotonisesti (taulukko 4).

Epälineaarisen tarkastelun mielenkiintoisin näkökulma tulee esiin suoriutumisen ja sosiaalisten suhteiden kohdalla. Pahoinvoivien ryhmässä ihmissuhteiden heikkeneminen arvosta 6 arvoon 0 parantaa pahoinvoivien elämäntyytyväisyyttä (kuvio 3). Yli 7:n arvoilla ihmissuhteiden vaikutus on positiivinen. Sama ilmiö toistuu lievempänä suoriutumisessa, sillä suoriutumisen koheneminen kielteisimmältä tasoltaan heikentää aluksi elämäntyytyväisyyttä ja vaikutus kääntyy positiiviseksi kun suoriutuminen ylittää arvon 3. Elämäntyytyväisyyden kannalta ongelmallisin joukko sijoittuu suoriutumisessa pahoinvointiryhmän heikoimpaan osaan, jossa suoriutumisen ja ihmissuhteiden heikoksi arvioineet olivat tyytyväisempiä elämäänsä. Tämä yhteys voi johtua nuoren aikuisen itsenäisestä valinnasta vetäytyvään elämäntapaan tai pettymysten seurauksena syntyneestä käytännön ratkaisusta. Sosiaalisia suhteita ja suoriutumista koskevat tulokset viittaavat pahoinvoivilla nuorilla ilmenevään tilanteeseen, jossa kielteiset kokemukset ja epäonnistumisen kierre tukevat marginalisoitumista. Tällöin nuoren aikuisen halukkuus nostaa omaa suoriutumistaan tai kohentaa sosiaalisia suhteitaan katoaa tai heikkenee, koska yrityksiin liittyy negatiivinen vaste. Vaikka nuoren aikuisten koettu hyvinvointi kohenee luovuttamisen seurauksena, sen mahdolliset vaikutukset voivat olla nuoren aikuisen myöhemmän hyvinvoinnin ja tulevaisuuden kannalta kohtalokkaita. Subjektii- viset tekijät voivat siten toimia sekä nuoren omien pitkäntähtäimen etujen että hyvinvointipoli- tiikan tavoitteiden vastaisesti. Pahoinvoivien ryhmän piirteiden perustella riski marginalisoitumise- lle kasvaa kun tyytymättömyys elämään on laaja-alaista ja arviot omasta suoriutumisesta ja ihmissuhteista selvästi kielteiset.

Pohdinta ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa tarkasteltiin rakennemuutos- alueen nuorten aikuisten elämäntyytyväisyyden rakentumisen osatekijöitä eri hyvinvoinnin tasoilla. Lähtökohtana oli aikaisempien tutkimuk- sien havainto nuorten hyvinvoinnin polarisoitu- misesta. Subjektiiivisen hyvinvoinnin eri tasoja koskevat tulokset paljastivat elämäntyytyväisyy- den rakentumisen erot pahoinvoivien ja hyvin- voivien välillä. Hyvinvoinnin alimmalla tasolla korostuivat tulevaisuuden, elintason, terveyden ja yhteisöllisyyden merkitykset elämäntyytymät- tömyyttä tuottavina tekijöinä. Interventoiden kannalta kyseiset osatekijät ovat potentiaalisim- pia keinoja parantaa pahoinvoivien elämäntyy- tyväisyyttä. Hyvinvoinnin ylimmällä tasolla tyy- tyväisyyttä vahvistavat tekijät olivat heikompia ja rakentuivat osin eri muuttujista: tulevaisuu- den uskosta, turvallisuudesta, elintasosta ja ter- veydestä. Tulevaisuuden usko oli sekä hyvinvoin- nin alimpia että ylimpiä tasoja yhdistävä, raken- nemuutosalueen nuorten aikuisten potentiaalisiin elämäntyytyväisyyden nostaja.

Pahoinvoivien ja hyvinvoivien nuorten tilan- teen polarisoitumiseen uuden näkökulman tar- josi elämäntyytyväisyyden osatekijöiden vaiku- tuksen epälineaarinen mallinnus hyvinvoivien ja pahoinvoivien ryhmässä. Pahoinvoivien ääripää- tä koskevassa ryhmässä erityisesti sosiaaliset suhteet ja suoriutuminen muodostivat yhteiskunnal- lisen integraation kannalta ongelmallisen asetel- man, jossa tyytymättömyyden korostuminen ky- seisissä osatekijöissä paransi elämäntyytyväisyyttä. Tuloksen voi tulkita elämäntyytyväisyyden raken- tumisen erilaistumiseksi muusta väestöstä ja po- tentiaaliseksi marginalisoitumiseksi. Se viittaa pa- hoinvoinnin ääripään tilanteeseen, jossa subjekti- viset kannusteet toimivat sekä nuoren omien pit- kän tähtäimen etujen että hyvinvointipoliitiikan tavoitteiden vastaisesti ja voivat johtaa hyvinvoin- nin polarisoitumisen syventymiseen. Mikäli kyse on hyvinvointipalvelujen asiakkaasta, vaarana on, että hyvinvointipoliittisista toimenpiteistä ja sosi- aalityöstä tulee nuoren aikuisen omien tavoittei- den tukemisen sijasta kielteisesti koettua kontrol- lia tai aktivointia (ks. Sipilä 1985, 137; Kotiranta 2008). Havaittu ilmiö on mahdollista liittää myös järjestelmän ulkopuolelle jäävien nuorten tilan- teen kehittymiseen (Myrskylä 2011), jonka myötä riski koulutuksen, työelämän ja koko hyvinvoin- tijärjestelmän ulkopuolelle vetäytymiseen kasvaa.

Pahoinvoivien ryhmän suoriutumista ja sosiaalisia suhteita koskeva tulos vaatii lisätutkimuksia. Epävarmuutta tuloksissa aiheuttaa se, että vastaukset kyselyyn on annettu tiettyä ajanhetkenä, jolloin tilanne on voinut olla myös hetkellisesti kriisiytynyt eikä tyytymättömyys tällöin heijasta kyseisiin osatekijöihin liittyviä kokonaisvaltaisia ongelmia. Jatkotutkimuksessa olisi syytä tarkentaa kuvaa sosiaalisia suhteita ja suoriutumista koskevan tyytymättömyyden kokonaisvaltaisuudesta sekä ilmiön sosiaalisesta kontekstista. Tärkeää olisi tutkia, miten potentiaalinen marginalisoituminen yhdistyy syrjäytymisriskiin. Lisäksi erityisen kiinnostuksen kohteeksi on syytä ottaa tilanteet, jossa elämäntyytyväisyyden rakentumi-

nen poikkeaa yhteiskunnallista integraatiota koskevista tavoitteista. Alueellisesti laajaan työttömyyteen sopeutuvien nuorten käsitykset yhteiskuntaan osallistumisesta voivat etäännyä yhteiskunnan tavoitteista ja siten vahvistaa työelämästä marginalisoitumista (ks. Hargie & al. 2011). Ilmiötä koskevan tutkimuksen merkitystä korostaa elämäntyytyväisyyden arvioinnin sovellettavuus käytännön hyvinvointityössä esimerkiksi eri osatekijöitä koskevana mittarina, jota voitaisiin hyödyntää toimenpiteiden suuntaamisessa ja syrjäytymisen ennaltaehkäisemisessä. Laaja-alaista tyytymättömyyttä kokeva nuori tarvitsee erityistä tukea suoriutumisessa ja sosiaalisissa suhteissa.

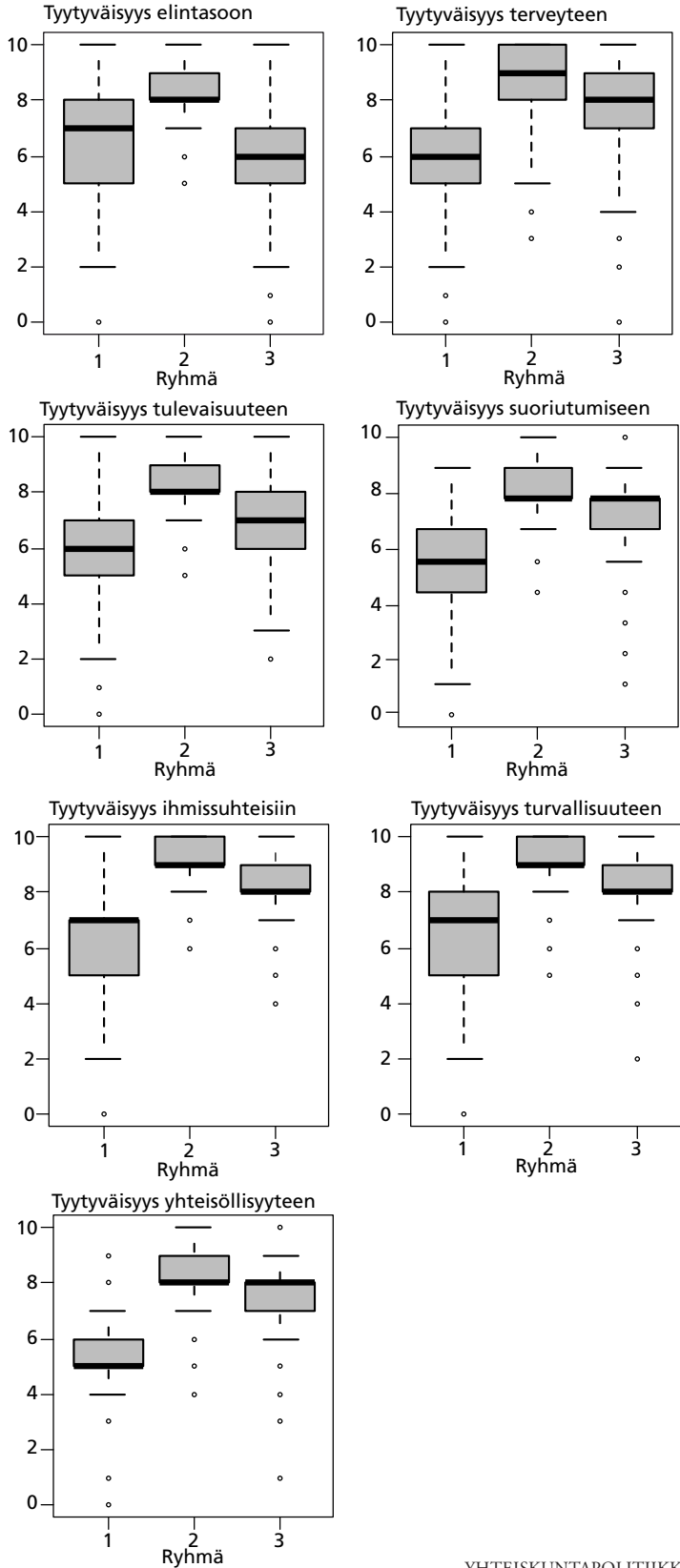
KIRJALLISUUS

- Abbott, Pamela & Sapsford, Roger: Life-satisfaction in Post-Soviet Russia and Ukraine. *Journal of Happiness Studies* 7 (2006): 2, 251–287.
- Anderson, Robert & Mirkulic, Branislav & Vermeylen, Greet & Lyly-Yrjanainen, Maija & Zigante, Valentina: Second European quality of life survey overview. European foundation for the improvement of living and working conditions. Dublin: Eurofound, 2009.
- Argyle, Michael: Causes and correlates of happiness. Teoksessa: Kahneman, D. & Diener, E. & Schwarz, N. (toim.): Well-being: The foundations of hedonic psychology. New York: Russell Sage, 1999.
- Baumeister, Roy F. & Leary, Mark R.: The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin* 117 (1995): 3, 497–529.
- Binder, Martin & Coad, Alex: From Average Joe's happiness to Miserable Jane and Cheerful John: using quantile regressions to analyze the full subjective well-being distribution. *Journal of Economic Behavior & Organization* 29 (2011): 275–290.
- Cade, Brian & Noon, Barry: A Gentle Introduction to Quantile Regression for Ecologists. *Frontiers in Ecology and the Environment* 1 (2003): 8, 412–420.
- Cohen, Sheldon & Gottlieb, Benjamin & Underwood, Lynn: Social relationships and health. Teoksessa Cohen, Sheldon & Underwood, Lynn & Gottlieb, Benjamin (toim.) Social support measurement and intervention: A guide for health and social scientists. New York: Oxford University Press, 2000.
- Cummins, Robert: The domains of life satisfaction: an attempt to order chaos. *Social Indicators Research* 38 (1996): 3, 303–328.
- Cummins, Robert: Personal income and subjective well-being. *Journal of Happiness Studies* 1 (2000): 2, 133–158.
- Cummins, Robert: Personal well-being index – adult. Manual, 4th edition. The International Wellbeing group, 2006. <http://www.deakin.edu.au/research/acqol/instruments/wellbeing-index/pwi-a-english.pdf> (luettu 26.8.2011)
- Cummins, Robert: Subjective wellbeing, homeostatically protected mood and depression: a synthesis. *Journal of Happiness Studies* 11 (2010): 1, 1–17.
- Davidson, William B. & Cotter, Patrick R.: The relationship between sense of community and subjective well-being: A first look. *Journal of Community Psychology* 19 (1991): 246–253.
- DeNeve, Kristina & Cooper, Harris: The happy personality: a meta-analysis of 137 personality traits and subjective well-being. *Psychological Bulletin* 124 (1998): 2, 197–229.
- Diener, Ed: Subjective well-being. *Psychological Bulletin* 95 (1984): 3, 542–575.
- Diener, Ed & Biswas-Diener, Robert: Will money increase subjective well-being? A literature review and guide to needed research. *Social Indicators Research* 57 (2002): 2, 107–127.
- Diener, Ed & Emmons, Robert A. & Larsen, Randy J. & Griffin, Sharon: The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49 (1985): 1, 71–75.
- Diener, Ed & Suh, Eunkook & Lucas, Richard & Smith Heidi: Subjective well-being: three decades of progress. *Psychological Bulletin* 125 (1999): 2, 276–302.
- Easterlin, Richard A.: Does economic growth improve human lot? Some empirical evidence. Teoksessa David, P. A. & Reeder, M. W. (toim.) Nations and households in economic growth – Essays in honor of Moses Abramovitz. New York: Academic Press, 1974, 98–125.
- Ervasti, Heikki & Saari, Juho: Onnellisuus hyvinvointivaltiossa. Teoksessa Saari, Juho (toim.) Hyvinvointi – Suomalaisen yhteiskunnan perusta, 191–218. Helsinki: Gaudeamus, 2011.

- Fahey, Tony & Whelan, Christopher T. & Maitre, Bertrand: First European Quality of Life Survey: Income inequalities and deprivation. Dublin: European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2005.
- Gilman, Rich, & Ashby, Jeffrey S.: A first study of perfectionism and multidimensional life satisfaction among adolescents. *Journal of Early Adolescence* 23(2003), 218–235.
- Gilman, Rich & Dooley, Jameika, & Florell, Dan: Relative levels of hope and their relationship with academic and psychological indicators among adolescents. *Journal of Social and Clinical Psychology* 25 (2006): 166–178.
- Hagerty, Michael R. & Veenhoven, Ruut: Wealth and happiness revisited. Growing wealth of nations does go with greater happiness. *Social Indicators Research* 64 (2003): 1, 1–27.
- Hammer, Torild: Youth unemployment and social exclusion in Europe. Bristol: Policy Press, 2003.
- Hargie, Owen, O'Donnell, Aodheen & McMullan, Christel: Among Young People from Interface Areas of Northern Ireland. *Youth & Society* 43 (2011): 3, 873–879.
- Hastie, T. & Tibshirani, R.: Generalized additive models, 1990.
- Hayo, Bernd & Seifert, Wolfgang: Subjective economic well-being in Eastern Europe. *Journal of Economic Psychology* 24 (2003): 2, 329–348.
- Hayo, Bernd: Happiness in transition: An empirical study on Eastern Europe. *Economic Systems* 31 (2007): 2, 204–221.
- Helakorpi, Satu & Pajunen, Tuuli & Jallinoja, Piia & Virtanen, Suvi & Uutela, Antti: Suomalaisen aikuisväestön terveyskäyttäytyminen ja terveys, kevät 2010. Raportti 15/2011. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2010.
- Järvinen, Tero & Jahnukainen, Markku: Koulutus, polarisaatio ja tasa-arvo: hyvä- ja huono-osaistuminen perus- ja keskiasteen koulutuksessa. Teoksessa: Autio, M., Eräranta, K. & Myllyniemi, S. (toim.): Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot vuosikirja 2008. Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 84. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 2008.
- Kainulainen, Sakari: Elämäntapahtumat ja elämään tyytyväisyys eri sosiaaliluokissa. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 62. Kuopio: Kuopion yliopisto, 1998.
- Kauppinen, Timo M. & Karvonen, Sakari: Nuorten aikuisten toimeentulo-ongelmat. Teoksessa: Moisio, P., Karvonen, S., Simpura, J. & Heikkilä, M. (toim.): Suomalaisen hyvinvointi 2008, 76–94. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Helsinki: Stakes, 2008.
- Koenker, Roger & Hallock, Kevin: Quantile Regression. *Journal of Economic Perspectives* 15 (2001): 4, 143–156.
- Koenker, Roger & Bassett, Gilbert: Regression Quantiles. *Econometrica* 46 (1978): 1, 33–50.
- Kortteinen, Matti & Tuomikoski, Hannu: Työtön – Tutkimus pitkäaikaistyöttömien selviytymisestä. Helsinki: Tammi, 1998.
- Kotiranta, Tuija: Aktivoinnin paradoksit. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research 335. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2008.
- Langeveld, J. H., Koot, H. M., & Passchier, J.: Do experienced stress and trait negative affectivity moderate the relationship between headache and quality of life in adolescents? *Journal of Pediatric Psychology*, 24 (1999), 1–11.
- Larsen, Randy J. & Eid, Michael: Ed Diener and the science of subjective well-being. Teoksessa: Eid, M. & Larsen, J. (toim.): The science of subjective well-being. New York: The Guilford Press, 2008.
- Layard, Richard: Happiness: Lessons from a New Science. London: Penguin, 2005.
- Luhmann, Maïke & Schimmack, Ulrich & Eid, Michael: Stability and variability in the relationship between subjective well-being and income. *Journal of Research in Personality* 45 (2011): 2, 186–197.
- Martikainen, Liisa: Suomalaisen nuorten aikuisten elämään tyytyväisyyden monet kasvot. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 287. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2006.
- Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari & Simpura, Jussi & Heikkilä, Matti: Johdanto. Teoksessa: Moisio, P. & Karvonen, S. & Simpura, J. & Heikkilä, M. (toim.): Suomalaisen hyvinvointi 2008, 14–26. Helsinki: Stakes, 2008.
- Myllyniemi, Sami: Perusarvot puntarissa. Nuorisobarometri 2007. Nuorisosaian neuvottelukunta, julkaisuja 37. Helsinki: Yliopistopaino, 2007.
- Myrskylä, Pekka: Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, työ ja yrittäjyys, 12/2011. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö, 2011.
- O'Sullivan, Geraldine: The Relationship Between Hope, Eustress, Self-Efficacy, and Life Satisfaction Among Undergraduates. *Social indicator research* 101 (2011): 155–172.
- Pretty, Grace M. H. & Conroy, Colleen & Dugay, Jason & Fowler, Karen, & Williams, Diane: Sense of community and its relevance to adolescents of all ages. *Journal of Community Psychology* 24 (1996): 365–379.
- Prezza, Miretta & Costantini, Stefano: Sense of community and life satisfaction: Investigation in three different territorial contexts. *Journal of Community & Applied Social Psychology* 8 (1998), 181–194.
- Proctor, Carmel L. & Linley, P. A. & Maltby, John: Youth Life Satisfaction: A review of the literature. *Journal of Happiness Studies* 10 (2009): 5, 583–610.
- Radcliff, Benjamin: Politics, markets, and life satisfaction: The political economy of human happiness. *American Political Science Review* 95 (2001): 4, 939–952.
- Rimpelä, Matti & Luopa, Pauliina & Räsänen, Minna & Jokela, Jukka: Nuorten hyvinvointi 1996–2005 – Eriytyvätkö hyvinvoinnin ja pahoinvoinnin kehityssuunnat? Teoksessa: Kautto, M. (toim.): Suomalaisen hyvinvointi 2006. Helsinki: Stakes,

- 2006.
- Sacks, Daniel W. & Stevenson, Betsey. & Wolfers, Justin: Subjective well-being, income, economic development and growth. NBER Working paper series 16441. National Bureau of Economic Research, 2010. <http://www.nber.org/papers/w16441> (luettu 17.8.2011)
- Scheier, Michael F. & Carver, Charles S.: Optimism, coping and health: Assessment and implications of generalized outcome expectancies. *Health Psychology* 4 (1985): 3, 219–247.
- Seppälä, Timo T. & Häkkinen, Unto: Laatupainotettujen elinvuosien kehitys Suomessa 1996–2009. Teoksessa: Vaarama, M. & Moisio, P. & Karvonen, S.: Suomalaisten hyvinvointi 2010, 168–179. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2010.
- Sipilä, Jorma: Sosiaalipolitiikan tulevaisuus. Helsinki: Tammi, 1985.
- Sotkanet. Tilasto- ja indikaattoripankki SOTKANet, 2012. <http://uusi.sotkanet.fi/portal/page/portal/etusivu> (luettu 23.4.2012)
- Tiainen, Pekka: Pitkäikäistyöttömyyden nousu suhdanne- ja rakennemuutoksessa. Teoksessa: Jaana Halonen (toim.): Rakennemuutostutkimus 2011. Helsinki: Suomen Kuntaliitto, 2011.
- Tindall, D. B. & Wellman, Barry: Canada as social structure: Social network analysis and Canadian sociology. *Canadian Journal of Sociology* 26 (2001): 3, 265–307.
- Torvi, Kai & Kiljunen, Pentti: Onnellisuuden vaikea yhtiö. EVAn kansallinen arvo- ja asennetutkimus 2005. Helsinki: EVA, 2005.
- Triandis, Harry C.: Cultural Syndromes and Subjective Well-being. Teoksessa: Diener, E. & Suh, E. M. (toim.): Culture and Subjective Well-being, 13–36. Massachusetts: The MIT Press, 2000.
- Ullrich, Simone & Farrington, David & Coid, Jeremy W.: Dimension of DSM-IV personality disorders and life-success. *Journal of Personality Disorders* 21 (2007): 6, 657–663.
- Vaarama, Marja & Siljander, Eero & Luoma, Minna-Liisa & Meriläinen, Satu: Suomalaisten kokema elämänlaatu nuoruudesta vanhuuteen. Teoksessa: Vaarama, M. & Moisio, P. & Karvonen, S.: Suomalaisten hyvinvointi 2010, 126–149. Helsinki: Terveystieteiden tutkimuskeskus, 2010.
- Wetterberg, Anna: Crisis, connection, and class: How social ties affect household welfare. *World Development* 35 (2007): 4, 585–606.
- Wood, Simon: Generalized additive models: an introduction with R. Chapman & Hall/CRC, 2006.

Kuvio 5. Laatikko-viikset-kuviot subjektiivisen hyvinvoinnin osatekijöistä pahoinvoivien (1) ja hyvinvoivien ryhmässä (2) sekä näiden väliin sijoittuvassa ryhmässä (3)

SUMMARY

Life satisfaction among young adults: component factors at different levels of well-being (Nuorten aikuisten elämäntyytyväisyyden osatekijät hyvinvoinnin eri tasoilla). Valdemar Kallunki & Olli Lehtonen

This study uses Robert Cummins's Personal Wellbeing Index (PWI) to see how seven different aspects of personal life impact the life satisfaction and well-being of young adults living in areas undergoing structural change. The study has its background in evidence from earlier research suggesting a polarization of well-being among young people. The methodological approaches applied are quantile regression and a generalized additive model, which are used to examine components of subjective well-being in different life satisfaction groups. The results

show that well-being is differentially constructed. At the extreme pole of ill-being, the primary causes of life dissatisfaction are future outlook, standard of living, health and community. At the opposite pole of well-being, the main factors contributing to life satisfaction are future outlook, safety, health and standard of living. In addition, a more detailed analysis of the young people in the ill-being group revealed a phenomenon that further perpetuates marginalization: that is, the relationship between social relations and performance components is inverse to life satisfaction at the ill-being pole.

Keywords: young adults, subjective well-being, Personal Wellbeing Index, quantile regression, generalized additive model